

Project Gaswinning Friesland Follega Woudsend

Voornemen en voorstel voor participatie

19 augustus 2024

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

Afkortingen en begrippenlijst

Bureau Energieprojecten – Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

Vanuit RVO coördineert Bureau Energieprojecten de vergunningverlening voor project gaswinning FFW en ondersteunt KGG.

C-NRD – Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Dit is een onderzoeksplan waarin staat wat er onderzocht gaat worden en hoe dit wordt gedaan. Iedereen kan hierop reageren voordat dit definitief wordt. De onafhankelijke Commissie mer geeft hiervoor advies.

Commissie mer – Commissie voor de milieueffectrapportage

De Commissie mer adviseert, als onafhankelijke organisatie, over de inhoud van milieueffectrapporten. Alle adviezen van de Commissie mer zijn openbaar.

FFW – Friesland Follega Woudsend

Naam van dit project en van het gasveld.

IEA – Integrale Effectenanalyse.

Een analyse van de milieueffecten, kosten, omgeving, techniek en toekomstvastheid van verschillende alternatieven binnen het project.

KGG – Ministerie van Klimaat en Groene Groei

De minister van KGG is verantwoordelijk voor de besluitvorming van energieprojecten met een nationaal belang.

Klein gasveld

Het Groningengasveld staat in de top-10 van grootste gasvelden ter wereld. Alle andere gasvelden in Nederland noemen we 'kleine gasvelden'. Een klein gasveld is honderden tot wel duizend keer kleiner dan het Groningenveld.

MER – milieueffectrapport

De milieueffectrapportage brengt de milieugevolgen van het project in beeld voordat de overheid een besluit over dit project neemt. De procedure wordt afgekort als 'mer', het milieueffectrapport wordt afgekort als 'MER'.

NRD – Notitie Reikwijdte Detailniveau

Dit onderzoeksplan vormt de basis voor het Milieueffectrapport (MER), waarbij er wordt gekeken naar alternatieven en milieueffecten.

Projectbesluit

Het projectbesluit is een instrument voor waterschappen, provincies en het Rijk. Het projectbesluit is bedoeld om complexe projecten met een publiek belang mogelijk te maken. Het projectbesluit is het uiteindelijke product van de projectprocedure.

Projectprocedure

De Rijksoverheid kan bij projecten van nationaal belang de besluitvorming coördineren. Onder de Omgevingswet wordt daarvoor de projectprocedure gevolgd. Over energieprojecten besluit de staatssecretaris van KGG samen met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Seismisch onderzoek (3D)

Geluidsgolven worden de grond ingestuurd, waarbij de onderliggende structuren en aardlagen de golven terugkaatsen. Aan het oppervlak staan geofoons (grondmicrofoons) en deze vangen de signalen op. Op deze manier kan de ondergrond in 3D in kaart gebracht worden.

VenP – Voornemen en voorstel voor participatie

Dit document. Hierin staat het plan voor het project en hoe de omgeving kan meedenken. Iedereen kan hierop reageren of oplossingen aandragen.

Vermilion – Vermilion Energy

Initiatiefnemer van het project gaswinning FFW.

VKA – Voorkeursalternatief

Dit is de variant die na de politieke besluitvorming gedetailleerd uitgewerkt wordt in het projectbesluit. Het voorkeursalternatief volgt uit de IEA als eindresultaat van de verkenning.

VRO – Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

De minister van VRO is samen met de minister van KGG verantwoordelijk voor de besluitvorming over het onderdeel ruimtelijke ordening van dit project. Namens VRO is Rijkswaterstaat aanwezig bij de projectgroep.

Wipla – Winningsplan

Het winningsplan beschrijft de technische aspecten van de winning (met nadruk op de ondergrond, zoals de geologie) en de mogelijke risico's en effecten met betrekking tot bodemdaling en -trilling, inclusief eventuele maatregelen.

Inleiding

Vermilion produceert gas uit kleine gasvelden in Nederland. Op basis van haar kennis van de ondergrond weet Vermilion dat er gas aanwezig is in het veld Friesland Follega Woudsend (hierna: FFW). Het veld ligt onder de gemeenten Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren, grofweg tussen het Heegermeer en het Tjeukemeer, en valt in de bestaande winningsvergunningen Zuid-Friesland III en Gorredijk en mogelijk deels in het gebied van opsporingsvergunning Follega, alle van Vermilion.

Vermilion wil vanaf maximaal drie nieuw aan te leggen locaties aardgas winnen uit het kleine gasveld FFW. Mogelijk dat voor één van deze drie locaties gebruik kan worden gemaakt van de bestaande locatie Woudsend, welke dan waarschijnlijk uitgebreid moet worden.

De locaties worden aangesloten op het bestaande ondergrondse gasleidingnetwerk van Vermilion, waarna het aardgas via het landelijke leidingnet van de Gasunie zijn weg vindt naar Nederlandse huishoudens en bedrijven. Meer over het voornemen staat beschreven in hoofdstuk 1.

Op basis van artikel 141a van de Mijnbouwwet is de Projectprocedure Rijk (voorheen: Rijkscoördinatieregeling) van toepassing op dit initiatief. Vanwege de ligging van het gasveld onder een Natura 2000 gebied, is deze procedure van rechtswege van toepassing. De inhoudelijke beoordeling van het initiatief vindt tijdens deze procedure plaats. KGG is in gesprek met de betrokken (regionale) overheden over de inrichting van de te volgen procedure. KGG is bevoegd gezag voor gaswinning in Nederland. Met deze 'kennisgeving voornemen' geeft KGG aan dat het een verkenning gaat uitvoeren naar een bestaande opgave in de fysieke leefomgeving, namelijk de behoefte aan de veilige productie van Nederlands aardgas. Het is goed om te benadrukken dat de vergunning om daadwerkelijk gas te winnen pas zal worden verleend als is aangetoond dat dit op een veilige en verantwoorde manier kan plaatsvinden.

In lijn met de Omgevingswet wordt voor het FFW-project een uitgebreid participatietraject gevolgd. Wilt u bijdragen aan de uitwerking van de plannen? Dat kan. KGG en Vermilion nodigen regionale overheden, inwoners, organisaties en bedrijven van harte uit om mee te denken over de invulling van de plannen voor winning uit het gasveld FFW, zoals de aanleg van de locaties en de aansluiting op het bestaande ondergrondse aardgastransportnetwerk van Vermilion.

Vermilion en KGG vinden het belangrijk dat iedereen kan bijdragen aan de uitwerking van de plannen voor dit project. Hoe dat kan, leest u verderop in dit document in hoofdstuk 2 en 3.

Samenvatting

Het voornemen

Het project Gaswinning FFW gaat over de opsporing en productie van aardgas in de gemeenten De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân en de bijbehorende mijnbouwlocaties en aardgastransportleiding. Hier hoort bij:

1. Het oprichten van maximaal drie mijnbouwlocaties (inclusief toegangsweg). Er worden een aantal mogelijke locaties onderzocht in samenwerking met de omgeving.
2. Het uitvoeren van exploratieboring(en) vanaf één of maximaal drie nieuw aan te leggen mijnbouwlocatie(s). Het uitvoeren van exploratieboring(en) vanaf tijdelijke locatie(s) is eventueel ook een optie.
3. Het oprichten van een productie-installatie op de nieuw aangelegde locaties voor het produceren van aardgas.
4. Het aanleggen van een aardgastransportleiding van elke nieuw aan te leggen locatie naar een bestaande aardgastransportleiding van Vermilion.
5. Het produceren van het aardgas uit het FFW-gasveld op basis van het op te stellen winningsplan FFW.

Vermilion Energy (Vermilion) is als initiatiefnemer het aanspreekpunt voor inhoudelijke vragen (wie, wat, waar en waarom). Het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) is als bevoegd gezag aanspreekpunt voor vragen over de procedure en de besluitvorming van het project.

Voorstel voor participatie

Het voorstel voor participatie (onderdeel van dit VenP) dient als basis voor het participatieplan voor dit project. Iedereen wordt van harte uitgenodigd een reactie te geven op dit concept VenP. Deze reacties worden gebundeld in een zogenoemde inspraakbundel en daarna voorzien van een reactie door KGG en Vermilion. Deze reacties op het voorstel voor participatie worden, zoveel als mogelijk, in het plan verwerkt. Het participatieplan is een levend document dat aangepast wordt tijdens de procedure en laat de verschillende participatieprocessen zien tijdens de projectprocedure.

Waar kunt u over meepraten?

Vermilion heeft met een eerste verkenning, rekening houdend met de ruimtelijke en technische beperkingen en mogelijkheden, nagedacht over de mogelijke locaties en pijpleidingen en wil dit graag afstemmen met de omgeving. U kunt meepraten over:

- De ligging en landschappelijke inpassing van de mijnbouwlocatie(s)
- Route voor de verschillende tracés van de pijpleidingen
- Planning aanlegfase locatie(s)
- Planning boringen
- Planning locatie(s) gereedmaken voor productie en aanleg pijpleidingen

Wilt u bijdragen aan de uitwerking van de plannen? Dat kan. KGG en Vermilion nodigen regionale overheden, burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven van harte uit om in gesprek te gaan over de verdere uitwerking van de plannen voor de winning uit het gasveld FFW. KGG en Vermilion vinden het belangrijk dat iedereen kan bijdragen aan de uitwerking van de plannen voor dit project voor zover dit mogelijk is.

Inhoudsopgave

1. Het voornemen.....	7
1.1 Het project FFW	7
1.1.1 Overzichtskaart project gaswinning FFW	8
1.2 Nut en noodzaak	8
1.3 Betrokkenheid organisaties in dit project	9
1.4 Projectprocedure	10
1.5 Procedurestappen	11
1.6 Oplossingen voor de opgave	11
2. Het voorstel voor participatie	13
2.1 Visie op participatie in dit project	13
2.2 Waar kunt u over meepraten?	14
2.3 Omgeving gaswinning FFW	15
2.3.1 Overzichtskaart omgeving gaswinning FFW	15
2.3.2 Belanghebbenden	16
3. Participatie project Gaswinning FFW	17
3.1 Voorstel voor participatie	17
3.2 Doorlopende informatievoorziening	18
3.3 Vervolgstappen	19
Bijlagen	20
Bijlage 1: Stappen in de Projectprocedure voor FFW	20
Bijlage 2: Enkele relevante informatiebronnen	21

1. Het voornemen

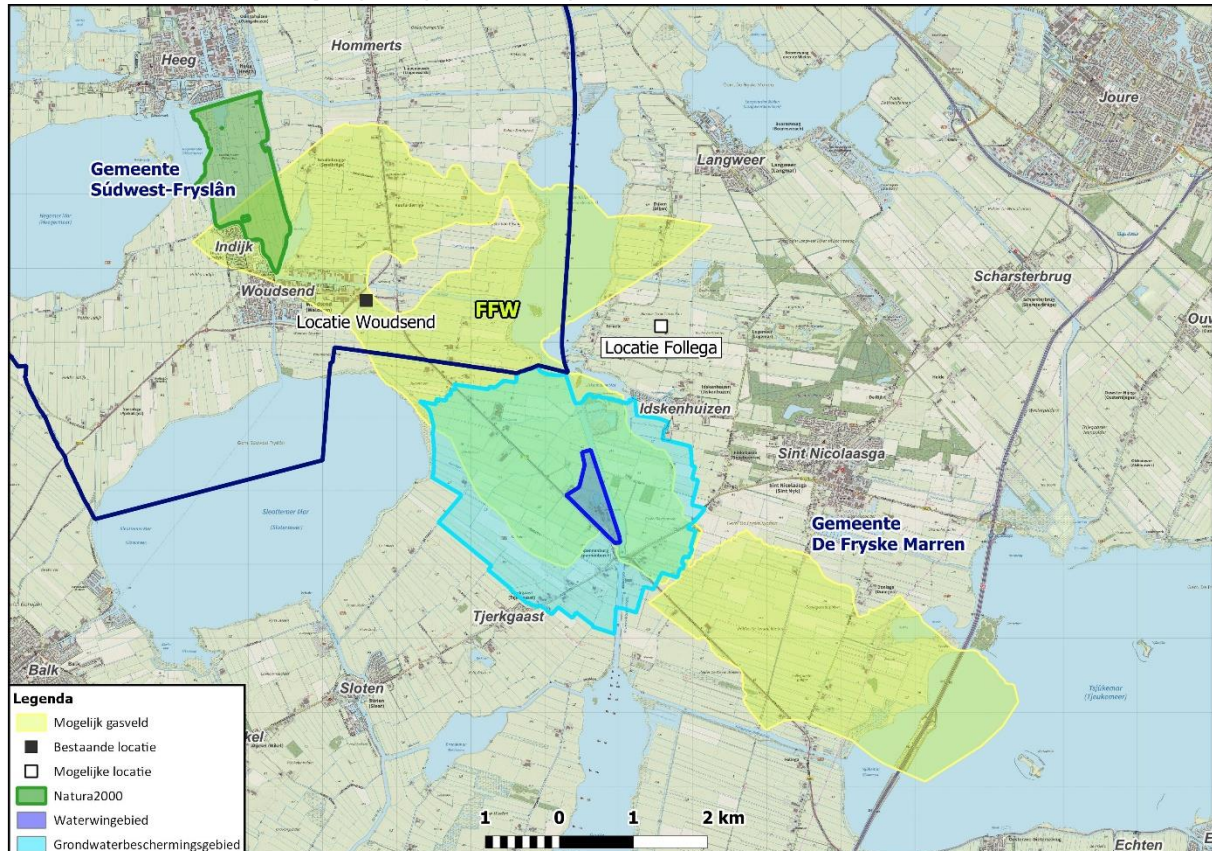
1.1 Het project FFW

Vermilion is sinds 2004 gevestigd in Nederland en produceert gas uit kleine gasvelden op land met name in Noord-Nederland (Fryslân en Drenthe) en enkele kleine gasvelden in het zuiden van Nederland. Het hoofdkantoor zit in Harlingen, een tweede kantoor in Amsterdam en vestigingen in Garyp, Kootstertille en Waalwijk. Het geproduceerde aardgas stroomt vanaf productielocaties via een pijpleiding naar een gasbehandelingsstation en vanaf daar wordt het overgedragen aan de Gasunie. Vermilion vindt het belangrijk dat er rekening wordt gehouden met de omgeving, zoals de bijzondere natuur en het unieke karakter van het Friese Meren gebied en de regionale overheden, maatschappelijke organisaties en burgers. Ook investeert Vermilion in de lokale energietransitie en biodiversiteit door financiële bijdragen te leveren aan lokale initiatieven met een Omgevingsfonds.

Op basis van een eerder uitgevoerde proefboring in 1987 vanaf de bestaande mijnbouwlocatie Woudsend en recentelijk uitgevoerd seismisch onderzoek door Vermilion in 2017 en 2021 is bewezen dat er gas aanwezig is in het veld Friesland Follega Woudsend. Het veld ligt onder de gemeenten Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren, grofweg tussen het Heegermeer en het Tjeukemeer, en valt in de bestaande winningsvergunningen Zuid-Friesland III en Gorredijk en mogelijk deels in het gebied van opsporingsvergunning Follega, alle van Vermilion. Uit het FFW-gasveld wordt nog geen aardgas geproduceerd en het voornemen is om dit alsnog te doen.

Vermilion wil daarvoor vanaf maximaal drie locaties aardgas winnen uit het kleine gasveld FFW. Mogelijk dat voor één van deze drie genoemde locaties gebruik kan worden gemaakt van de bestaande locatie Woudsend, welke dan waarschijnlijk uitgebreid moet worden. Daarnaast zullen ook nieuw aan te leggen locaties nodig zijn voor de winning uit het FFW-gasveld. Het totaal van alle locaties binnen het FFW-project bedraagt maximaal drie stuks. Deze locaties hoeven niet per definitie binnen de contour van het gasveld gelegen te zijn (zie figuur hieronder), zolang de ondergrondse doelen maar goed bereikbaar zijn met een diepboring. Vermilion zal deze locaties aansluiten op het bestaande ondergrondse gasleidingnetwerk, waarna het aardgas getransporteerd wordt naar het gasbehandelingsstation in Garijp en vanaf daar zijn weg vindt naar Nederlandse huishoudens en bedrijven.

1.1.1 Overzichtskaart project gaswinning FFW

Abbeelding 1-1: Overzichtskaart met het FFW-gasveld (lichtgroen), de bestaande locatie (zwart vierkant) en gemeentegrenzen (zwart).

1.2 Nut en noodzaak

De voorgenomen gaswinning vanuit het FFW-gasveld staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het kleine-veldenbeleid van de overheid. Nederland kent veel gasvelden op land vooral in de noordelijke en oostelijke provincies, en op de Noordzee. Het Groningen gasveld is veruit het grootste gasveld van Nederland en West-Europa. Alle andere velden in ons land worden kleine velden genoemd, die in grootte kunnen variëren van enkele honderden kubieke meters tot tientallen miljarden kubieke meters aardgas. De kleine velden met grote volumes aardgas zijn al in productie of zijn inmiddels al uitgeproduceerd en ingesloten. Vermilion doet voor FFW de komende jaren verder onderzoek en in het winningsplan wordt het volume aan aanwezig en winbaar aardgas in het FFW veld duidelijk.

Het ontwikkelen van kleine gasvelden zoals FFW draagt, mits de winning veilig en verantwoord is, bij aan een onafhankelijke energievoorziening uit eigen bodem. In een herijking van dit beleid uit mei 2018, door de toenmalig minister van Economische Zaken en Klimaat naar de Tweede Kamer gestuurd ([Kamerstukken II 2017/18, 33529, nr. 469](#))¹, kiest het Rijk voor een gestage afbouw van de gaswinning uit kleine velden, maar geeft zij ook aan dat Nederland nog niet zonder binnenlands geproduceerd aardgas kan. Ook schetst de minister in de Kamerbrief de maatschappelijke randvoorwaarden voor de toekomstige

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33529-469.html>

winning. In de Contourennota die in februari 2023 is gepubliceerd worden zowel de afbouw als de noodzaak van binnenlands gas herbevestigd en aangescherpt. Tijdens de energietransitie kan Nederland niet zonder aardgas, het ministerie van KGG verwacht op basis van TNO-scenario's dat winning uit die kleine velden tot 2050 nodig blijft.

De energietransitie is een van de belangrijkste uitdagingen van deze tijd. De energiesector is volop in beweging. Maar hoe snel alle ontwikkelingen ook gaan, er is niet genoeg duurzame energie om aardgas te vervangen. Op dit moment is meer dan 90% van alle Nederlandse woningen nog afhankelijk van aardgas voor een warm huis of een warme douche. Ook de industrie kan voorlopig niet zonder aardgas om haar producten te produceren. En voor de totale energievoorziening van Nederland – dus ook bij de productie van elektriciteit – zijn we afhankelijk van aardgas.

We produceren in Nederland op dit moment niet voldoende gas voor ons eigen gebruik. Daarom importeert Nederland een groot deel van het gas dat nodig is uit andere landen. Toch zijn er voor de rijksoverheid drie belangrijke redenen om ook zelf Nederlands aardgas, op een veilige manier, te blijven winnen en het als nationaal belang te zien:

1. Het importeren van aardgas uit het buitenland zorgt voor minstens 30% meer CO₂-uitstoot dan Nederlands gas.
2. De Nederlandse overheid wil niet dat we volledig van het buitenland afhankelijk zijn voor onze energievoorziening.
3. Gaswinning uit kleine velden levert inkomsten op voor de overheid, draagt bij aan kennis en werkgelegenheid en vergroot de leveringszekerheid.

Dit is onder andere toegelicht in de brief aan de Tweede Kamer van 30 maart 2020 ([Kamerstukken II 2019/20, 32813, nr. 486](https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32813-486.html))^[1] en in de brief van 20 januari 2023 ([Kamerstukken II, 2022/23, 32849, nr. 214](https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32849-214.html))^[2].

Zoals beschreven, is gaswinning van nationaal belang. Desondanks is het op lokaal en regionaal niveau van belang dat iedereen kan bijdragen aan de uitwerking van de plannen voor dit project en dat inwoners, organisaties en regionale overheden betrokken worden bij de procedure en kunnen beschikken over alle relevante informatie.

Tot slot is het goed om te benadrukken dat de vergunning om daadwerkelijk gas te winnen pas zal worden verleend als is aangetoond dat dit op een veilige en verantwoorde manier kan plaatsvinden.

1.3 Betrokkenheid organisaties in dit project

Vermilion is initiatiefnemer voor het project. Als coördinator van de projectprocedure zal het ministerie van KGG de besluitvorming van het project coördineren. De zogeheten Projectprocedure Rijksenergieprojecten is van toepassing, omdat een deel van het veld onder een Natura-2000 gebied ligt (Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving). De Staatssecretaris van KGG stelt samen met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) een projectbesluit vast. In dat projectbesluit staat waar de mijnbouwlocaties en de verbinding tussen deze locaties en het gasleidingnetwerk van Vermilion komen. De

^[1] <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32813-486.html>

^[2] <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32849-214.html>

Staatssecretaris van KGG coördineert de procedure voor de aanvraag van de vergunningen voor de daadwerkelijke aanleg en neemt een besluit op aanvragen voor de omgevingsvergunningen en het winningsplan.

Voor dit project is er een projectgroep samengesteld, waar de volgende organisaties bij betrokken zijn:

- KGG: coördinator projectprocedure
- Vermilion: initiatiefnemer
- Rijkswaterstaat: meelesen en toetsen verschillende publicaties in de projectprocedure
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO): coördinator vergunningen

1.4 Projectprocedure

Tijdens de projectprocedure wordt er toegewerkt naar het bepalen van een voorkeursalternatief (VKA) voor de boorlocaties en de gasleidingtracés. De omgevingswet kent ook de zogeheten ‘voorkeursbeslissing’. In een voorkeursbeslissing geeft het bevoegd gezag aan welke oplossing de voorkeur van het bevoegd gezag heeft. Binnen het project gaswinning FFW wordt er géén voorkeursbeslissing genomen. De procedure begint met het opstellen en publiceren van dit document, de Kennisgeving Voornemen en Voorstel voor Participatie (VenP). Hierin wordt het voornemen van Vermilion toegelicht en aangegeven hoe de participatie en informatievoorziening wordt vormgegeven gedurende de procedure. Vervolgens worden in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD) de onderzoeksvragen geformuleerd voor de Milieueffectrapportage (MER). Deze zal in eerste instantie gericht zijn op het onderzoeken van boorlocaties en leidingtracés. Ook wordt een integrale effecten analyse (IEA) gemaakt waarin naast milieueffecten onder meer ook omgevingsaspecten worden beschreven.

Op basis van het MER en de IEA wordt een afweging gemaakt voor het VKA van de boorlocaties en de leidingtracés, waarna de MER een tweede fase ingaat. In die fase worden de specifieke effecten van deze boorlocaties en tracés onderzocht en ook de effecten van de winning zelf, zoals bodemdaling. De ruimtelijke keuzes worden vastgelegd in een (ontwerp)projectbesluit, instemming met de winning gebeurt op basis van een winningsplan dat KGG moet goedkeuren. Projectbesluit, winningsplan en overige vergunningen worden door KGG eerst in ontwerp gepubliceerd en ter inzage gelegd. Op deze ontwerpbesluiten zijn zienswijzen mogelijk, daarna staat beroep bij de Raad van State open.

KGG hecht veel waarde aan goede afstemming en samenwerking met de betrokken overheden in alle stappen van de procedure. Dit gebeurt onder meer door middel van ambtelijke regio overleggen (ARO) en bestuurlijke overleggen (BO). Het ARO kan gezien worden als een voorbereiding van het BO en deze overleggen vinden doorgaans ongeveer drie weken na elkaar plaats. De onafhankelijke Commissie mer geeft op verschillende momenten in de procedure advies over bijvoorbeeld het c-NRD, de IEA en de MER-fase 2.

In bijgevoegde infographic (bijlage 1) staan de stappen van de projectprocedure in een overzicht. Hierin staat ook aangegeven wanneer eenieder zienswijzen kan indienen op de verschillende stukken uit de procedure. De doorlooptijd van de procedure is naar verwachting 4 tot 5 jaar.

1.5 Procedurestappen

In onderstaande tabel en in bijlage 1 staan de (wettelijke) procedure en voorgenomen planning weergegeven voor de besluitvorming van Gaswinning FFW. Deze stappen zullen zeker doorlopen worden, echter de planning betreft een inschatting en zal waarschijnlijk wijzigen gedurende de procedure.

Periode	Procedurestap
Q3 2024	Publiceren kennisgeving voornemen en voorstel voor participatie
Q2/Q3 2024	Inventarisatie van alternatieven en het beoordelingskader
Q1 2025	Terinzagelegging concept-NRD
Q2 2025	Vaststellen definitief NRD
Q3 2026	Opstellen MER fase 1 en IEA waarin effecten van alternatieven t.a.v. milieu, kosten, omgeving, techniek en toekomstvastheid in kaart worden gebracht.
Q4 2026	Publiceren rapport IEA
Q4 2026	Keuze VKA
Q2 2027	Terinzagelegging ontwerp-projectbesluit en ontwerpvergunningen plus onderliggende stukken (o.a. het MER, fase 1 en 2)
Q1 2028	Vaststellen en terinzagelegging definitief projectbesluit en vergunningen plus onderliggende stukken

1.6 Oplossingen voor de opgave

In bijlage 1 staan de momenten beschreven waarop eenieder kan reageren op stukken uit de projectprocedure door oplossingen aan te dragen voor de opgave. Een oplossing moet voldoen aan technische en ruimtelijke voorwaarden om mee te worden genomen in de beschouwing. Om gas te kunnen produceren moet een gasveld worden aangeboord. Dit boren gebeurt vanaf een locatie die zo gunstig mogelijk ligt ten opzichte van het ondergrondse doel. Na een succesvolle boring, wat betekent dat de aanwezigheid van gas wordt aangetoond, moet productie vanaf die locatie ook goed mogelijk zijn.

Een eerste stap is onderzoeken of er een bestaande locatie aanwezig is, waarvandaan één of meerdere gasvelden veilig en efficiënt kunnen worden bereikt en waarvandaan aanvullende productie mogelijk is. Aanvullend moeten er een nieuwe locaties worden gezocht. Bij het zoeken naar een geschikte locatie moet aan een aantal criteria worden voldaan. De locatie moet bijvoorbeeld in de omgeving passen, goed bereikbaar zijn en de ondergrondse doelen moeten veilig en economisch aangeboord kunnen worden. Een algemene lijst van criteria waar een locatie aan moet voldoen is hieronder te vinden.

1. Bereikbaarheid van ondergrondse doelen binnen het FFW-gasveld
2. Voldoende oppervlakte beschikbaar voor locaties en leidingtracés
3. Geen negatieve invloed op bestaande aardgasproductie in de omgeving
4. Acceptabele complexiteit en tijdsduur van boringen en onderhoud
5. Goede bodemgeschiktheid voor aanleg locaties en leidingen
6. Genoeg afstand van gebouwen
7. Acceptabele logistieke bereikbaarheid
8. Gelegen buiten EHS(NNN)/Natura2000/Waterwinning
9. Ecologisch geschikt
10. Geen onacceptabele impact op archeologische waarden

11. Geen onacceptabele impact op aardkundige waarden
12. Geen onacceptabele impact op cultuurhistorische waarden
13. Landschappelijke inpassing mogelijk
14. Acceptabele afstand naar bestaande pijpleiding of locatie van Vermilion
15. Geen conflict met ontwikkelingsplannen van andere organisaties
16. Toestemming grondeigenaar/-gebruiker
17. Geen conflict met overige omgevingsfactoren

De oplossingen kunnen worden aangedragen tot en met de publicatie van het c-NRD en zullen worden meegenomen in de definitieve NRD. Wanneer voorgedragen locaties en/of pijpleiding-alternatieven uiteindelijk niet aan de criteria voldoen, wordt dit gemotiveerd in de openbare stukken en maken deze geen deel uit van het vervolg van deze projectprocedure. Binnen de projectprocedure noemt men deze fase de verkenning.

2. Het voorstel voor participatie

KGG en Vermilion vinden participatie van de omgeving in het project belangrijk, omdat daarmee rekening kan worden gehouden met de belangen en wensen van de omgeving. Doel van participatie is dat de projectgroep en uiteindelijk de verantwoordelijke bewindspersoon (staatssecretaris KGG), de omgeving en haar belangen goed kent, om deze in de afweging mee te nemen en zorgvuldige keuzes te kunnen maken. Vermilion is verantwoordelijk voor inhoudelijke vragen over het project, KGG is verantwoordelijk voor vragen over de procedure.

Het project Gaswinning FFW staat niet op zichzelf. De omgeving waar het project wordt uitgevoerd, ligt nabij andere kleine velden waar Vermilion actief is, zoals Oppenhuizen en Oldelamer. Vermilion heeft daarnaast in een groot deel van het zuidwestelijk deel van Fryslân seismisch onderzoek uitgevoerd in 2017 en 2021. Voor deze eerdere projecten zijn in het verleden informatieavonden gehouden, bezoeken op locaties georganiseerd, afspraken gemaakt en adviezen en zienswijzen ingediend. Regionale overheden, maatschappelijke organisaties en een deel van de bedrijven en bewoners zijn daardoor al bekend met projecten van Vermilion. Om invulling te geven aan participatie en aan wat de Omgevingswet vraagt, informeren en betrekken KGG en Vermilion omgevingspartijen zo veel waar mogelijk in het proces.

2.1 Visie op participatie in dit project

Voor dit project hanteren KGG en Vermilion enkele uitgangspunten die de wijze bepalen waarop de contacten met belanghebbenden worden aangegaan en onderhouden. Als belanghebbenden de onderstaande uitgangspunten niet herkennen, kunnen zij KGG en/of Vermilion hierop aanspreken.

KGG en Vermilion kennen de belangen en weten wat er speelt

KGG en Vermilion hebben in een vroeg stadium van dit project met verschillende belanghebbenden uit de omgeving gesproken, zoals regionale overheden, organisaties en bewoners. Dit wordt doorgezet bij alle fasen van het project. Betrokkenheid kan op verschillende manieren vorm krijgen, bijvoorbeeld door één-op-één met elkaar in gesprek te gaan, werksessies met een grotere groep of een informatieavond te organiseren. Iedereen die daar behoefte aan heeft, wordt in de gelegenheid gesteld betrokken te zijn. Belangrijk is het om tijd te besteden aan het begrijpen van elkaars belangen, beelden, ideeën en plannen. Dit stelt KGG en Vermilion ook in staat om de belangrijkste vraagstukken snel boven tafel te krijgen en de omgevingspartijen te zoeken die hier een belang bij hebben.

Streven naar een oplossing met waarde voor alle partijen

Op lokaal (project)niveau zoeken KGG en Vermilion samen met de omgeving naar oplossingen om zoveel mogelijk de kwaliteit van het eindresultaat te verbeteren en aan te sluiten bij behoeften of vragen. KGG en Vermilion zetten hun expertise in en benutten de kennis en kunde uit de omgeving. Bijvoorbeeld door te kijken naar landschappelijke inpassing, de route voor de toegang naar de locatie of door een meerwaarde te creëren bij een (regionale) ontwikkeling. In samenspraak met regionale overheden en de omgeving wordt nagegaan op welke wijze inkomsten van gaswinning ingezet kunnen worden voor de energietransitie en/of sociaaleconomische versterking van het gebied. Hiervoor wordt

nagegaan of er lustendeling toegepast kan worden. Gedurende deze projectprocedure wordt dit in gezamenlijkheid nader vormgegeven.

Partijen meenemen in de keuzes die voorliggen en transparant zijn in afwegingen

Dit betreft het delen van informatie, het geven van inzicht in de vraagstukken die voorliggen en helder zijn over de processtappen door deze te benoemen in een online gepubliceerd overzicht in bijeenkomsten en in bewonersbrieven naar alle huisadressen binnen 5 km rondom het gasveld. Door deze informatie vroegtijdig te bespreken, stemmen partijen verwachtingen op elkaar af. KGG en Vermilion maken inzichtelijk welke keuzes zijn gemaakt en nog gemaakt gaan worden. Hierbij wordt ook uitgelegd waarom bepaalde keuzes niet mogelijk zijn.

Helder verhaal met een duidelijke rol en verantwoordelijkheid

Voor KGG en Vermilion is het belangrijk dat het voor de belanghebbenden duidelijk is wie KGG en Vermilion zijn, wat zij doen en waarom zij dat doen. Vermilion is als initiatiefnemer het aanspreekpunt voor inhoudelijke vragen (wie, wat, waar en waarom). KGG is als bevoegd gezag aanspreekpunt voor vragen over de procedure en de besluitvorming van het project.

Maatwerk in participatie tijdens het project

Elk project is uniek en vergt een eigen oplossing voor het betrekken van de omgeving. Tijdens het project maken KGG en Vermilion duidelijk waar ruimte is voor alternatieven en waar niet (bijvoorbeeld door omgevingsaspecten, kosten of technische haalbaarheid). Dat betekent dat bij elk besluit in het project met elkaar wordt stilgestaan hoe participatie in de vervolgstap vorm moet krijgen. Gezamenlijk wordt bekeken wat de ervaringen en inzichten zijn, wat de participatie heeft opgeleverd, wat dit betekent voor het project en wat vervolgstappen zijn. Het participatieplan wordt hierop aangepast en wordt zo dus een levend document. Deze is te vinden op de projectpagina's van Bureau Energieprojecten en van Vermilion.

2.2 Waar kunt u over meepraten?

Uitgangspunt van dit project is de aanleg van maximaal drie nieuwe locaties boven of zeer nabij het aardgasveld FFW. Eén van deze drie locaties kan eventueel de, uit te breiden, bestaande locatie Woudsend zijn. Deze nieuwe locaties zijn nodig voor het uitvoeren van diepboringen en, als er economisch winbaar gas wordt aangetoond, het gas te produceren. Voor deze productie sluit Vermilion de locaties met een ondergrondse pijpleiding aan op de bestaande ondergrondse infrastructuur. Vermilion heeft met een eerste verkenning, rekening houdend met de ruimtelijke en technische beperkingen en mogelijkheden, nagedacht over de locaties en mogelijke tracés van pijpleidingen en wil dit graag afstemmen met de omgeving.

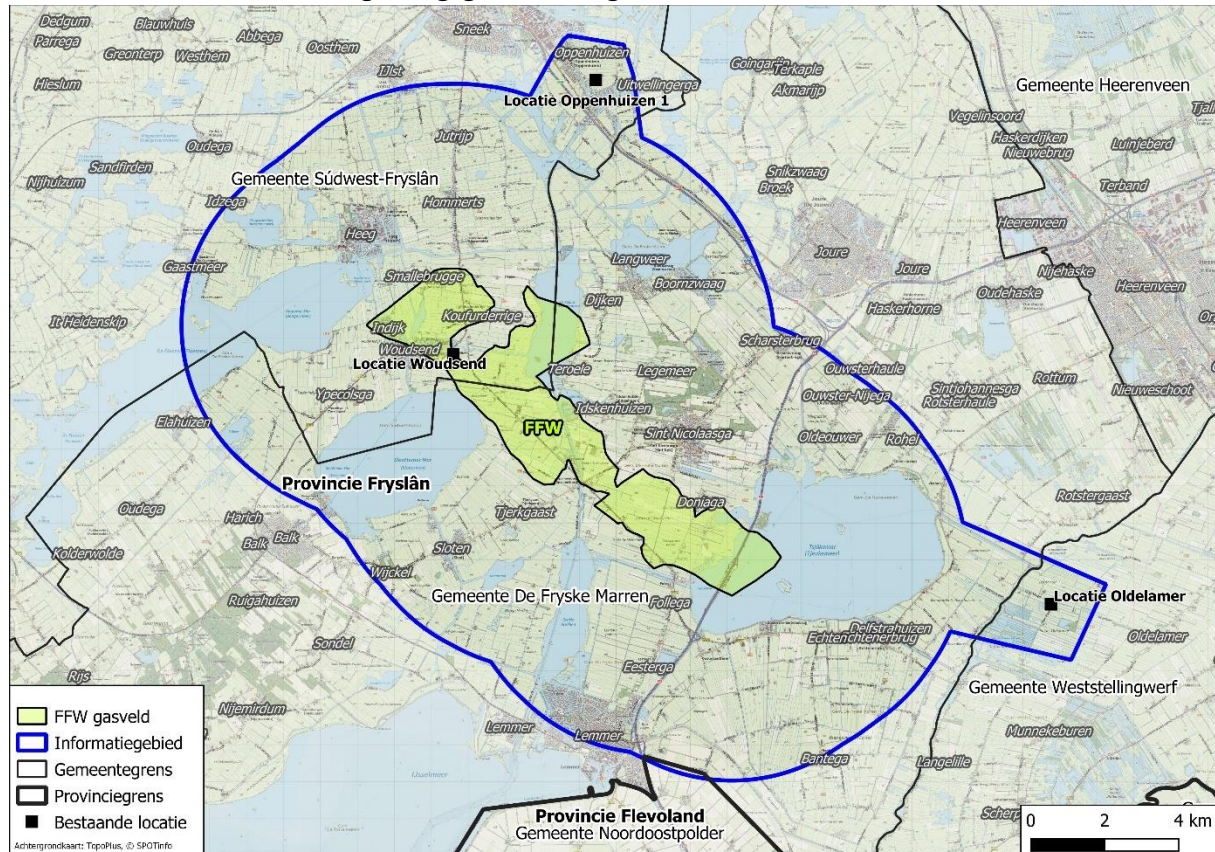
Meepraten kan over:

- De ligging en landschappelijke inpassing van de mijnbouwlocatie(s)
- Route voor de verschillende tracés van de pijpleidingen
- Planning aanlegfase locatie(s)
- Planning boringen
- Planning locatie(s) gereedmaken voor productie en aanleg pijpleidingen

2.3 Omgeving gaswinning FFW

In 2024 is de omgeving gedefinieerd voor het project Gaswinning FFW. Alle regionale overheden, plaatselijke belangen en bewoners, binnen de cirkel van 5 km om het gasveld heen, worden geïnformeerd, betrokken en mogen meedenken waar dit mogelijk is. Deze cirkel van 5 km is gemaakt, omdat dit standaard wordt gedaan voor andere procedures. Buiten de 5 km-zone zijn er namelijk geen effecten te verwachten van gaswinning.

2.3.1 Overzichtskaart omgeving gaswinning FFW

Afbeelding 3-1: Overzichtskaart van de omgeving rondom het FFW-gasveld. Op de kaart staat het FFW-gasveld (lichtgroen), gemeente/provinciegrenzen (zwart), de 5 km cirkel om het gasveld heen en de dorpen die binnen deze cirkel vallen.

2.3.2 Belanghebbenden

De onderstaande belanghebbenden* zijn geïdentificeerd voor het project gaswinning FFW. Dit is een eerste opzet en als hier nog belanghebbenden ontbreken, dan kunt u dit aangeven bij Vermilion via e-mail of telefoon. Deze contactgegevens kunt u vinden op pagina 18.

Regionale overheden	Bedrijven	Maatschappelijke organisaties	Burgers
Provincie Fryslân Wetterskip Fryslân Gemeente Súdwest-Fryslân Gemeente De Fryske Marren	Vitens	Agrarische Jongeren Friesland Bewonersvereniging De Grachten Doarpsbelang Aldegea, Idzegea en Sânfurd Doarpsbelang Jutrijp-Hommerts Doarpsbelang Top & Twel Dorpsbelang Follega-Eesterga Dorpsbelang Wijckel Dorpsbelangen Gaastmeer Dorpsbelangen Woudsend e.o. Feriening Biologyske Boeren Fryslân It Fryske Gea LTO Noord Ondernemers Vereniging Langweer Ondernemersvereniging Gaastmeer Ondernemersvereniging Top & Twel Ondernemersvereniging Woudsend Plaatselijk Belang Bantega Plaatselijk belang De Trije Doarpen Plaatselijk Belang Heeg Plaatselijk Belang Idskenhuizen Plaatselijk Belang Langweer e.o. Plaatselijk Belang Oldelamer Plaatselijk belang Ouwster-Trijegeaën Plaatselijk Belang Scharsterbrug Plaatselijk Belang Sint Nicolaasga Plaatselijk Belang Sloten Plaatselijk Belang Tjerkgaast Recreatieschap Marrekrite Staatsbosbeheer Stadsbelang IJlst Stichting Tegengas Tjeukemeer Stuurgroep Gaswinning Top & Twel Stuurgroep landbouw veenweide	Alle bewoners die binnen de 5 km cirkel van het gasveld FFW wonen

*Indien nodig, wordt ook de gemeente Weststellingwerf betrokken in de procedure

3. Participatie project Gaswinning FFW

Participatie door organisaties en bewoners in de omgeving van het FFW-project tijdens deze projectprocedure is belangrijk. De omgeving wordt dan ook nauw betrokken bij elke stap in de projectprocedure. Naast de participatie per procedurestap, is er ook doorlopende informatievoorziening door de procedure heen. De participatie gaat vooral over de mijnbouwlocaties, pijpleidingtracés, informatievoorziening en omgevingsfactoren (los van de vergunning) van het project gaswinning FFW. De ondergrondse activiteiten worden meegenomen in de vergunningprocedure van dit project. Uiteraard wordt er wel veel aandacht besteed aan informatieverstrekking over de ondergrondse activiteiten, wanneer dit in de vergunningprocedure naar voren komt. Bij het voornemen, voorstel voor participatie, NRD en MER fase 1, zijn de ondergrondse activiteiten nog niet aan de orde, zoals de verwachte gasproductie, verwachte bodemdaling, de kans op een aardbeving en de maximale magnitude die een eventuele beving zou hebben.

3.1 Voorstel voor participatie

In de fase vóór de terinzagelegging van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (c-NRD) worden alternatieven ontwikkeld die in de verdere procedure onderzocht gaan worden.

Participatie/Communicatie	Beschrijving	Wie?	Wanneer?
Afstemmingsoverleg	Vooraankondiging project gaswinning FFW	Regionale overheden	Vermilion: Q1 2023 KGG: Q1 2024
Ambtelijk- en Bestuurlijk Overleg	VenP bespreken	Regionale overheden	Q2 2024
Staatscourant	Publicatie en uitleg over het VenP en uitnodiging voor informatiebijeenkomst.	Alle belanghebbenden	Q3 2024
Bewonersbrief	Publicatie en uitleg over het VenP en uitnodiging voor informatiebijeenkomst.	Burgers en maatschappelijke organisaties	Q3 2024
Informatiebijeenkomst	Alternatieven bespreken en aandragen in de vorm van een reactie op het VenP.	Alle belanghebbenden	Q3 2024
Werksessie	Gezamenlijk wordt gewerkt aan alternatieven die worden opgenomen in de NRD.	Regionale overheden en belanghebbenden die hebben aangeven om mee te denken	Q3/4 2024
Ambtelijk- en bestuurlijk overleg	Voor het vaststellen van de c-NRD.	Regionale overheden	Q1 2025

Staatscourant	Publicatie c-NRD, stand van zaken, uitnodiging informatiebijeenkomst en hoe een zienswijze ingediend kan worden.	Alle belanghebbenden	Q1 2025
Bewonersbrief	Publicatie c-NRD, stand van zaken, uitnodiging informatiebijeenkomst en hoe een zienswijze ingediend kan worden.	Burgers en maatschappelijke organisaties	Q1 2025
Informatiebijeenkomst	Alle onderwerpen in het c-NRD worden hier goed uitgelegd door KGG, Vermilion en eventueel meer deskundige organisaties, indien nodig. Hier kan een zienswijze ingediend worden.	Alle belanghebbenden	Q2 2025
Afstemmingsoverleg	1-op-1 of in regio-overleggen	Alle belanghebbenden	Doorlopend

3.2 Doorlopende informatievoorziening

Tijdens de projectprocedure zijn er een aantal manieren waarop de omgeving op de hoogte wordt gehouden van het project:

- Op projectpagina's van KGG en Vermilion wordt informatie geplaatst over het project:
 - o Bureau Energieprojecten: www.rvo.nl/gaswinning-FFW
 - o Vermilion Energy: www.vermilionenergy.com/nl/FFW
- Informatie versturen in de omgeving van het FFW-gasveld naar burgers en maatschappelijke organisaties zoals omschreven in 2.3.2.
- Informatie over formele momenten in de procedure voor reacties/zienwijzen wordt gepubliceerd in de Staatscourant en huis-aan-huisbladen in het gebied.
- Fysieke bijeenkomsten. Aan de formele terinzagelegging van ontwerpdocumenten of –besluiten worden fysieke informatiebijeenkomsten gekoppeld. Tijdens de informatiebijeenkomsten kunnen vragen worden gesteld over de stukken die ter inzage liggen en zijn KGG en Vermilion aanwezig om in gesprek te gaan met bewoners en organisaties. Hiervoor worden ook onafhankelijk specialisten, zoals Staatstoezicht op de Mijnen en TNO uitgenodigd. Bewoners worden hier tijdig over geïnformeerd en uitgenodigd.
- Informatiebijeenkomsten en/of werksessies die niet gekoppeld zijn aan formele momenten in de procedure.
- 1-op-1 gesprekken met belanghebbenden.
- Er vinden enkele keren per jaar overleggen plaats met regionale overheden op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

- Wensen, zorgen en aandachtspunten vanuit de regio zijn van belang. Als u in gesprek wilt, kunt u dit laten weten via:
 - o Bureau Energieprojecten
 - Tel.: 070 - 379 89 79
 - E-mail: bureauenergieprojecten@minezk.nl
 - o Vermilion
 - Tel.: 0517 – 493 333
 - E-mail: info@vermilionenergy.com

3.3 Vervolgstappen

Wij horen graag van u of u zich hierin herkent en welke ideeën u aan KGG en Vermilion wilt meegeven over het voornemen en over uw betrokkenheid bij het project. Reacties worden zoveel mogelijk verwerkt in het participatieplan.

Iedereen kan tijdens de periode van de terinzagelegging reageren op het voornemen en voorstel voor participatie en ideeën en wensen aandragen voor participatie. Op basis van de binnengekomen reacties wordt het participatieproces bijgesteld en wordt invulling gegeven aan het proces om een concept-NRD op te stellen.

Na de NRD-fase start de vervolgfase waarin alle alternatieven onderzocht worden en een voorkeursalternatief gekozen wordt. Aan het begin van deze vervolgfase wordt de participatie in de NRD-fase geëvalueerd. Daarnaast wordt het participatieplan geactualiseerd en aangevuld met vervolgstappen.

Na ontvangst van de reacties maakt Bureau Energieprojecten, namens KGG, een inspraakbundel (een geanonimiseerde samenvoeging van alle reacties). Deze inspraakbundel vult Bureau Energieprojecten aan met een reactienota. Hierin komen de volgende punten aan de orde:

- Welke aangedragen oplossingen zijn gedaan voor de participatie?
- Welke aangedragen oplossingen zijn gedaan voor de informatievoorziening?
- Welke aangedragen oplossingen nemen worden meegenomen?
- Welke aangedragen oplossingen worden niet meegenomen en waarom niet?

Op basis van de ingebrachte reacties op het participatieplan publiceren KGG en Vermilion een aangepast participatieplan op de websites. Het participatieplan is een levend document.

Bijlagen

Bijlage 1: Stappen in de Projectprocedure voor FFW

Projectprocedure

De Rijksoverheid kan bij projecten van nationaal belang de besluitvorming coördineren. Onder de Omgevingswet wordt de projectprocedure gevolgd. Over energieprojecten besluit de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) samen met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO). Meer informatie over gaswinning FFW vindt u op www.rvo.nl/gaswinning-ffw.

- **1** **Voornemen en voorstel voor participatie**
27 september - 7 november 2024
Hierin staat het plan voor het project en hoe de omgeving kan meedenken. Iedereen kan hierop reageren of oplossingen aandragen.
- **2** **Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD)**
Januari/februari 2025
Dit is een onderzoeksplan waarin staat wat we onderzoeken en hoe we dit doen. Iedereen kan hierop reageren voordat het definitief wordt. De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) geeft hiervoor advies.
- **3** **Vaststellen Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD)**
April 2025
Dit onderzoeksplan vormt de basis voor het Milieueffectrapport (MER), waarbij we kijken naar alternatieven en milieueffecten.
- **4** **Concept voorkeursalternatief (VKA) + integrale effectenanalyse (IEA) (inclusief project-MER fase 1)**
Voorjaar/zomer 2026
De ministers kiezen de beste oplossing op basis van de onderzoeken naar milieu, haalbaarheid, effecten en draagvlak. Iedereen kan reageren voordat het VKA definitief wordt. De Commissie mer geeft hiervoor advies.
- **5** **Vaststellen voorkeursalternatief**
Najaar 2026
De ministers stellen het VKA vast op basis van het IEA, reacties uit de omgeving en advies van regionale overheden en Commissie mer.
- **6** **Vorbereidingsbesluit**
Eind 2026
Het voorbereidingsbesluit reserveert de locatie, zodat er geen andere projecten kunnen plaatsvinden. Dit kan maximaal 1,5 jaar.
- **7** **Ontwerp-projectbesluit en project-MER fase 2**
Eerste helft 2027
Hierin staat hoe het project eruit gaat zien. Iedereen kan reageren voordat het definitief wordt. De Commissie mer geeft hiervoor advies over het MER.
- **8** **Vaststellen projectbesluit**
Begin 2028
Het besluit over hoe het project eruit gaat zien is vastgesteld. Bij de Raad van State kan beroep worden ingediend tegen het definitieve projectbesluit en vergunningen.
 Het is mogelijk om te reageren. Dit kan mondeling (per telefoon of bij de inloopbijeenkomst), schriftelijk of digitaal.

Bijlage 2: Enkele relevante informatiebronnen

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gaswinning-uit-kleine-gasvelden/gaswinning-uit-kleine-gasvelden>
- <https://www.nlog.nl/>
- <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten>
- <https://mijnbouwvergunningen.nl/>
- <https://www.vermilionenergy.com/nl/>
- <https://www.ebn.nl/aardgas/>
- <https://www.commissiemijnbouwschade.nl/>
- <https://www.bodemdalingfryslan.nl/>
- <https://youtu.be/UtURhzpCIQ> (Video van TNO over het verschil tussen het Groningenveld en kleine gasvelden)